

APĂRAREA VALORILOR ISTORICO-CULTURALE

Alexandru PARENIUC,

doctor în drept, conferențiar universitar

Andrei GHIMPU,

doctorand

PROTECTION OF HISTORICAL AND CULTURAL VALUES

Alexandru PARENIUC,

PhD, associate professor

Andrei GHIMPU,

PhD student

Articolul cuprinde o analiză succintă a protejării valorilor istorico-culturale, bazată pe unele aspecte și problematici în apărarea acestor valori ce reprezintă destinul acestui popor, identitatea acestuia și forța sacră pe care o poate deține acesta.

Cuvinte-cheie: valoare istorico-culturală, prevenire și descoperire, cooperare, patrimoniu cultural, distrugerea sau deteriorarea intenționată a monumentelor istoriei și culturii, conservarea și restaurarea monumentelor.

The article includes a brief analysis of the protection of historical and cultural values, based on some aspects and issues in defense of these values that represent the destiny of this people, their identity and the sacred force they can hold.

Keywords: historical-cultural value, prevention and detection, cooperation, cultural heritage, intentional destruction or damage of historical and cultural monuments, conservation and restoration of monuments.

„Valorile culturale justifică existența și misiunea unui popor” [1].

Introducere. De-a lungul secolelor, oamenii au creat valori inestimabile în dorința lor de a reflecta într-o formă sau alta lumea în care au viețuit. Fiecare generație a lăsat pentru urmașii săi o părticică din sufletul, munca, realizările și aspirațiile ei. Aceste valori estetice și culturale s-au menținut sute și sute de ani, fiind astăzi mesagerii plini de expresivitate ai diferitor civilizații. Epoca noastră alături de progresele tehnico-științifice, social-politice și economice mai cunoaște și o extindere a infraționalității, însoțită de violență și agresivitate, inclusiv o adevărată expansiune a crimelor internaționale [2].

Consolidarea unui stat, dezvoltarea lui economico-socială sunt practic imposibile fără păstrarea și înmulțirea valorilor istorico-culturale și estetice. Filosoful rus A.F. Losev remarca: „*Cultura este*

“Cultural values justify the existence and mission of a people” [1].

Introduction. Over the centuries, people have created invaluable values in their desire to reflect in one form or another, the world in which they lived. Each generation has left for its descendants a part of its soul, work, achievements and aspirations. These aesthetic and cultural values have been maintained for hundreds and hundreds of years, being today the expressive messengers of different civilizations. Our ordinary age with technical-scientific, socio-political and economic progress is also experiencing an extension of crime, accompanied by violence and aggression, including a real expansion of international crimes. [2]

The consolidation of a state, its economic and social development are practically impossible without preserving and multiplying the historical-cultural and aesthetic values. The Russian

unitatea tuturor principalelor procese istorice” [3].

Deși omenirea distinge o mulțime de semnificații și definiții ale termenului „cultură”, numărul acestora în opinia lui Abraham Moles depășind cifra de 250 [4], UNESCO definește cultura ca „o serie de caracteristici distincte ale unei societăți sau grupă socială în termeni spirituali, materiali, intelectuali sau emoționali”. Legislatorii naționali însă definesc cultura drept „totalitatea modelelor de gândire, simțire și acțiune din sferele materială și spirituală ale societății și produsul valoric al acestora [5].

Materiale și metode de cercetare aplicate. În limitele de studiu al acestui articol, în calitate de metoda ce cercetare principală întru realizarea studiului de față au fost utilizate un spectru larg de surse sub formă de monografii, atât în domeniul dreptului european, cât și în materia protecției bunurilor culturale și spirituale. Studiarea și analiza acestora nu ar fi fost posibile în mod eficient decât prin utilizarea metodelor de cercetare, de genul: observația, metoda deducției, metoda comparativă, metoda istorică, metoda logică, precum și cea sistemică.

Rezultate obținute și discuții. În ultimii ani o importanță tot mai mare o căpătă problema apărării valorilor istorico-culturale mobile împotriva atentatelor criminale – furt, comercializarea ilegală, contrabanda etc. Păstrarea intactă a acestor valori este legată nemijlocit de viitorul destinului omenesc, deoarece valorile istorico-culturale și estetice sunt principalele elemente ale civilizației, ale memoriei naționale și culturii popoarelor.

Ritmul evoluției societăților este într-atât de sporit încât valorile și aspirațiile materiale ale majorității lor se contopesc luând întâietate asupra valorilor istorico-culturale ale fiecărei în parte. În aceste condiții, luând drept exemplu Republicii Moldova, având în vedere gradul sporit de indiferență cu care societatea noastră tratează valorile istorico-culturale, am putea prognoza impactul negativ și inevitabil al acestui fenomen. Cazurile de distrugere, sustragere, evocate intens în presă, precum și periodicitatea cu care acestea au loc, doar confirmă corectitudinea acestei realități.

Sarcina justiției atât în cazurile procesului penal, contravențional, cât și în cele ale procesu-

philosopher A. F. Losev remarked: “Culture is the unity of all the main historical processes”. [3]

Although mankind distinguishes many meanings and definitions of the term “culture”, the number of which in Abraham Moles’ opinion exceeds 250 [4], UNESCO defines culture as “a series of distinct characteristics of a society or social group in spiritual, material, intellectual or emotional terms”. However, national legislators define culture as “the totality of the models of thought, feeling and action in the material and spiritual spheres of society and their value product [5].

Applied research materials and methods. Within the study limits of this article, a wide range of sources in the form of monographs have been used as the main research method for conducting this study, both in the field of European law and in the field of protection of cultural and spiritual property. Studying and analyzing them would not have been possible effectively except by using research methods, such as: observation, deduction method, comparative method, historical method, logical method, as well as the systemic one.

Results obtained and discussions. During the recent years, the issue of defending mobile historical and cultural values from criminal attacks like theft, illegal trade, smuggling, etc., has become increasingly important. Keeping these values intact is directly linked to the future of human destiny, because historical-cultural and aesthetic values are the main elements of civilization, national memory and the culture of peoples.

The pace of evolution of societies is so high that the material values and aspirations of most of them merge taking the precedence over the historical and cultural values of each. Under these conditions, taking as an example the Republic of Moldova, given the increased degree of indifference with which our society treats historical and cultural values, we could predict the negative and inevitable impact of this phenomenon. The cases of destruction, theft, intensely evoked in the press, as well as the periodicity with which they take place, only confirm the correctness of this reality.

The task of justice, both in the cases of

lui civil este de a stabili adevărul obiectiv în dosarele supuse spre examinare forțelor de drept. Iar rolul principal la stabilirea acestui adevăr îi revine aplicării cunoștințelor speciale.

Astfel, cadrul juridic inserează un șir de legi care reglementează anumite elemente ale patrimoniului cultural și natural, cum ar fi prevederile art. 33 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994, în vigoare din 27 august 1994 [6], unde statul își asumă să contribuie la păstrarea, la dezvoltarea și la propagarea realizărilor culturii și științei, naționale și mondiale. Dreptul la cultură și știință este unul vast și cuprinde elemente ce țin de dreptul la educație, de dreptul de a participa la viața culturală, de dreptul la informare și exprimare, de accesul la valorile spirituale, naționale și universale, precum și de unele drepturi economice și sociale, civile și politice.

Totodată, statul are obligația de a susține pe toate căile libertatea creației, contribuind pe larg la dezvoltarea tuturor elementelor ei, deoarece în lipsa dezvoltării culturale și științifice nu ar exista evoluția societății și a statului. Situația economică precară poate constitui o piedică obiectivă, temporară, în susținerea și promovarea activităților artistice și științifice, dar în niciun caz nu poate prejudicia păstrarea realizărilor anterioare ale culturii și științei. În același timp, Constituția Republicii Moldova în art. 59 prevede: „... conservarea și ocrotirea monumentelor istorice și culturale constituie o obligație a fiecărui cetățean” [7].

Principalul act care determină aspectele protecției monumentelor și obligațiile ce revin în acest sens persoanelor fizice și juridice este Legea nr. 1530-XII din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor [8], care definește monumentele (obiecte ori ansambluri de obiecte cu valoare istorică, artistică sau științifică); stabilește tipurile lor (monumente care fac parte din patrimoniul cultural; din patrimoniul natural); determină formele sub care se pot prezenta monumentele (bunuri mobile; bunuri imobile); stabilește modalitatea de ținere a evidenței monumentelor (Registrul monumentelor Republicii Moldova); prevede condițiile de exercitare a dreptului de proprietate asupra monumentelor (atribuțiile or-

criminal, misdemeanor and civil proceedings, is to establish the objective truth in the cases submitted for examination to law enforcement bodies. And the main role in establishing this truth belongs to the application of special knowledge.

Thus, the legal framework inserts a series of laws that regulate certain elements of the cultural and natural heritage, such as the provisions of art. 33 paragraph (3) of the Constitution of the Republic of Moldova, adopted on July 29, 1994, in force from August 27, 1994 [6], where the state undertakes to contribute to the preservation, development and dissemination of national and world cultural and scientific achievements. The right to culture and science is a vast one and includes elements related to the right to education, the right to participate in cultural life, the right to information and expression, access to spiritual, national and universal values, as well as some economic and social, civil and political rights.

At the same time, the state has the obligation to support in all ways the freedom of creation, contributing widely to the development of all its elements, because in the absence of cultural and scientific development there would be no evolution of society and the state. The precarious economic situation can be an objective, temporary obstacle in supporting and promoting artistic and scientific activities, but in no case can it prejudice the preservation of previous achievements of culture and science. At the same time, the Constitution of the Republic of Moldova in art. 59 stipulates: “preservation and protection of historical and cultural monuments is an obligation of every citizen”. [7]

The main act that determines the aspects of monument protection and the obligations incumbent on individuals and legal entities in this regard is Law no. 1530-XII from 22.06.1993 on the protection of monuments [8], which defines monuments (objects or sets of objects of historical, artistic or scientific value); establishes their types (monuments that are part of cultural heritage; of the natural heritage); determines the forms under which monuments can be presented (movable property; real estate); establishes the manner of keeping records of monuments (Register of Monuments of the Republic of Moldova);

ganelor de stat).

Legea nr. 1530-XII din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor mai prevede ocrotirea monumentelor (capitolul II); evidența și punerea în valoare a monumentelor (capitolul III); conservarea și restaurarea monumentelor (capitolul IV); finanțarea activității de ocrotire a monumentelor (capitolul V); scoaterea și aducerea monumentelor (capitolul VI); activitatea fundațiilor obștești (capitolul VII). Capitolul VIII stabilește obligația organelor puterii de stat și ale administrației de stat, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, asociațiilor, persoanelor cu funcții de răspundere, cetățenilor Republicii Moldova, străinilor și apatrizilor de a respecta legea și prevede răspunderea pentru încălcarea legii (sanțiuni disciplinare, civile, administrative, penale) [9].

Schimbările social-economice petrecute în societate, survenite odată cu declararea independenței au determinat sporirea criminalității și îndeosebi a infracțiunilor ce atentează la patrimoniul persoanelor fizice sau juridice. Un loc aparte în structura infracțiunilor patrimoniale îl ocupă furturile obiectelor de înaltă valoare culturală, estetică și istorică. În ciuda faptului că în structura infracțiunilor patrimoniale acestor infracțiuni le revine un număr mic, pericolul social sporit al lor se datorează faptului că în urma comiterii lor sunt cauzate daune ireparabile moștenirii istorico-culturale.

Problema prevenirii și descoperirii furturilor obiectelor de înaltă valoare culturală, estetică și istorică constituie una din sarcinile de bază ale forțelor de drept implicate în combaterea criminalității.

Aceste infracțiuni se caracterizează printr-un înalt pericol social, iar dificultățile prevenirii și descoperirii, particularitățile caracteristice ale personalității infractorilor care le comit.

În ceea ce privește obiectele de cult, acestea prezintă interes pentru infractori, deoarece deseori au un preț dublu – ca obiecte de artă și ca obiecte ce conțin metale și pietre prețioase. Din aceste considerente, în pofida numărului mic de comitere a lor, furturile obiectelor de înaltă valoare estetică și istorică provoacă daune materiale și morale considerabile.

foresees the conditions for exercising the property right over the monuments (attributions of the state bodies).

Law no.1530-XII of 22.06.1993 on the protection of monuments also provides for the protection of monuments (Chapter II); record and enhancement of the monuments (Chapter III); conservation and restoration of monuments (Chapter IV); financing the activity of monuments' protection (Chapter V); removing and bringing monuments (Chapter VI); the activity of public foundations (Chapter VII). Chapter VIII establishes the obligation of state authority bodies and state administration, enterprises, institutions and organizations, associations, persons with positions of responsibility, citizens of the Republic of Moldova, foreigners and stateless persons to comply with the law and provides liability for law violations (disciplinary, civil, administrative and criminal sanctions) [9].

The socio-economic changes that took place in the society, which occurred with the declaration of independence, determined the increase of crime and especially of the crimes that threaten the patrimony of the natural or legal persons. A special place in the structure of patrimonial crimes is occupied by the theft of objects of high cultural, aesthetic and historical value. Despite the fact that in the structure of patrimonial crimes these crimes have a small number, their increased social danger is due to the fact that their commission causes irreparable damage to the historical and cultural heritage.

The problem of preventing and discovering the theft of objects of high cultural, aesthetic and historical value is one of the basic tasks of the law enforcement bodies involved in the fight against crime.

These crimes are characterized by a high social danger, and the difficulties of prevention and discovery, by the characteristic features of the personality of the offenders who commit them.

As for objects of worship, they are of interest to criminals because they often have a double price – as art objects and as objects containing metals and precious stones. For these reasons, despite the small number of committing them, thefts of objects of high aesthetic and histori-

Cu toate acestea, practica prevenirii și descoperirii furturilor obiectelor de înaltă valoare estetică indică prezența unui șir de lacune în această activitate. Cea mai principală fiind nivelul de profesionalism al angajaților forțelor de drept implicate în prevenirea și descoperirea acestor infracțiuni. Nivelul lor nu întotdeauna corespunde cerințelor, deoarece cunoștințele lor în acest domeniu sunt insuficiente. Deseori în documentele care conțin informație despre sustragerile acestor obiecte sunt depistate date incorecte, care creează dificultăți în vederea depistării acestor obiecte.

Din aceste considerente activitatea de contracarare a acestor infracțiuni cere perfecționare continuă a cunoștințelor și deprinderilor practice din acest domeniu.

De exemplu, în Franța există o practică interesantă: sau sunt angajate în poliție persoane care au cunoștințe suficient de bogate în domeniul artelor, sau inspectorilor respectivi li se creează condiții pentru a absolvi o a doua facultate de arte.

În Rusia, pe parcursul ultimilor ani, de asemenea se observă evoluții benefice în acest domeniu de activitate al organelor de drept. În mai multe regiuni au fost formate structuri specializate de luptă contra sustragerilor de valori istorico-culturale și estetice. Mai mult, a fost editată o carte-manual despre anticariat, care le permite colaboratorilor miliției și organelor de urmărire penală să-și creeze impresii măcar rudimentare despre arta rusească – icoane, pictură, instrumente muzicale, porțelanuri, ordine etc.

În situația aceasta în Republica Moldova, ca și în Federația Rusă, activitatea de prevenire și descoperire a infracțiunilor de sustragere a valorilor istorico-culturale și estetice este puternic influențată de cauze care depășesc competențele organelor de drept. Înainte de toate, aceasta se datorează lipsei unor registre speciale de evidență, a unor cartoteci foto și video a obiectelor de artă plastică și decorativ-aplicată națională având valoare istorică și culturală. Este necesară pașaportizarea tuturor operelor de artă care se află în muzee, biserici și în colecțiile particulare. Este stringent necesară cooperarea mai strânsă cu or-

cal value cause considerable material and moral damage.

Despite this fact, the practice of preventing and discovering thefts of objects of high aesthetic value testifies to the presence of a series of gaps in this activity. The main one being the level of professionalism of the employees of the law enforcement bodies involved in the prevention and detection of these crimes that does not always meet the requirements because their knowledge in this field is insufficient. Often in the documents, which contain information about the theft of these objects, incorrect data are found, which creates difficulties in order to detect these objects.

For these reasons, the activity of counteracting these crimes requires continuous improvement of knowledge and practical skills in this field.

For example, there is an interesting practice in France: police administration employs people who have sufficiently rich knowledge in the field of arts, and the respective inspectors are created conditions to graduate a second art faculty.

There have also been beneficial developments in this area of activity of law enforcement bodies, in Russia, during recent years. Specialized structures have been formed in several regions to combat the theft of historical, cultural and aesthetic values. Moreover, a textbook on antiques has been published, which allows militia employees and prosecutors to create at least early impressions of Russian art – icons, painting, musical instruments, porcelain, orders, etc.

The activity of prevention and discovery of crimes of theft of historical-cultural and aesthetic values is strongly influenced by causes, which exceed the powers of law enforcement bodies in this situation in the Republic of Moldova, as well as in the Russian Federation. First of all, this is due to the lack of special registers of records, photo and video folders of national plastic and decorative-applied art objects having historical and cultural value. It is necessary to passport all works of art, which are in museums, churches and private collections. Closer cooperation with the law enforcement bodies of other countries is urgently needed, as many historical, cultural and

ganele de drept ale altor țări, deoarece multe valori istorico-culturale și estetice sunt transportate ilegal dincolo de hotarele Republicii Moldova și ele trebuie returnate.

În scopul prevenirii sustragerilor de obiecte de artă majoritatea țărilor lumii au luat măsuri legislative deosebite. Unele state chiar au creat structuri specializate în cadrul autorităților judiciare, cum ar fi „Brigada artă și antichități” din cadrul New Scotland Yard sau „Oficiul central pentru reprimarea furturilor de opere și obiecte de artă din Franța”. În România în 2004 a fost adoptată Legea 299 cu privire la răspunderea penală a persoanelor juridice pentru infracțiunea de falsificare de monedă și valori [10].

Cât privește Republica Moldova, constatăm că așezarea umană prezintă un pericol real și persistent pentru integritatea patrimoniului cultural. Deși legislația națională conține reglementări privind aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea prevederilor art. 199¹; 199²; 199³; 199⁴; 199⁵ ale Codului penal [11] (introduse pentru prima dată în anul 2016 cu delimitări) „Distrușterea sau deteriorarea intenționată a monumentelor istoriei și culturii” și ale art. 74 al Codului contravențional [12] „Încălcarea regulilor de ocrotire și de folosire a monumentelor de istorie și de cultură”, acestea nu reduc în măsura așteptată numărul ilegalităților de acest gen. (fapt ce ne demonstrează că conform datelor statistice ale STI a MAI, în perioada 2016-2019 a fost înregistrat doar un singur caz în IP Fălești de comercializare neautorizată a bunurilor arheologice mobile și a bunurilor culturale mobile clasate, cu remiterea cauzei penale în judecată: La 25.05.2019, pe site-ul de anunțuri www.999.md de către utilizatorul înregistrat cu pseudonimul „sega” a fost plasat un anunț privind vânzarea bunurilor de patrimoniu arheologic mobil în număr de 14 piese printre care topoare din bronz de tip celt, fragmente de cuțit și vârfuri de săgeată din fier care conform raportului de expertiză nr. 18/01-09 constituie obiecte arheologice cu o valoare istorico-culturală importantă și datează din sec. IV î.Hr. până în sec. XVI), în ciuda faptului că sunt mult mai multe cazuri de asemenea gen [13].

În concluzie putem afirma că unii cerce-

aesthetic values are illegally transported beyond the borders of the Republic of Moldova and must be returned.

In order to prevent the theft of works of art, most of countries from all around the world have taken special legislative measures. Some states have even set up specialized structures within the judiciary, such as the “Arts and Antiques Brigade” at the New Scotland Yard or the “Central Office for the Suppression of the Theft of Works of Art and Objects of Art in France”. In Romania, in 2004, Law No. 299 on the criminal liability of legal persons for the crime of counterfeiting currency and securities was adopted. [10]

Regarding the Republic of Moldova, we find that the human factor presents a real and persistent danger to the integrity of cultural heritage. Although the national legislation contains regulations regarding the application of sanctions for non-compliance with the provisions of art. 199¹; 199²; 199³; 199⁴; 199⁵ of the Criminal Code [11] (introduced for the first time in 2016 with delimitations) “Intentional destruction or damage to monuments of history and culture” and art. 74 of the Contravention Code [12] “Violation of the rules for the protection and use of historical and cultural monuments”, they do not reduce to the expected extent the number of such illegalities (which shows us that according to the statistical data of the MIA TSI, during the period 2016-2019 only one case was registered in PI Falesti for the unauthorized sale of movable archeological goods and classified movable cultural goods, with the referral of the criminal case to court: On 25.05.2019, on the announces site www.999.md there was placed an announcement by the user registered under the pseudonym “sega” regarding the sale of movable archeological heritage asserts in number of 14 pieces including Celtic bronze axes, knife fragments and iron arrowheads which according to the expert report No. 18/01-09 are archeological objects with an important historical and cultural value dated from the IV century before Christ until XVI century), in spite the fact that there are many cases of this kind. [13]

In conclusion we can say that some researchers consider that the Republic of Moldova has “a fairly comprehensive legal basis in the field”

tători consideră că Republica Moldova dispune de „o bază juridică destul de cuprinzătoare în materie” [14]. Fără a pune la îndoială această afirmație, menționăm că totuși cadrul legislativ existent conține deficiențe vădite la capitolul aplicării în practică și asigurarea respectării reglementărilor acestuia, obiectiv ce ține de competența și obligația statului [15].

[14]. Without questioning this statement, we although mention that the existing legislative framework contains obvious shortcomings in terms of implementation in practice and ensuring compliance with its regulations, an objective related to the competence and obligation of the state.[15].

Referințe bibliografice

Bibliographical references

Acte normative

1. Mircea Eliade, proverbe românești.
2. Cușnir V., Protecția penală a obiectelor de valoare deosebită: probleme teoretico-normative. În: Protecția juridică a valorilor culturale în Republica Moldova, Chișinău, 2008, p. 62.
3. Nestor S., Luchian L., Ordonarea expertizelor judiciare pentru cercetarea infracțiunilor îndreptate împotriva valorilor culturale. În: Protecția juridică a valorilor culturale în Republica Moldova, Chișinău, 2008, p. 92.
4. Моль А., Социодинамика культуры, Москва: АКИ, 2008, с. 5.
5. Legea culturii nr. 413-XIV din 27.05.1999. Publicată în Monitorul Oficial nr. 83-86 din 05.08.1999.
6. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. Publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 1 din 12.08.1994.
7. Constituția Republicii Moldova. Comentariu. Chișinău: Arc, 2012, p. 146-147.
8. Legea nr. 1530-XII din 22.06.1993 privind ocrotirea monumentelor, republicată în Monitorul Oficial, nr. 15-17 din 02.02.2010.
9. Constituției Republicii Moldova. Comentariu, Chișinău: Arc, 2012, p. 238.
10. Burbulea V., Prevenirea infracțiunilor contravalorilor istorico-culturale. În: Protecția juridică a valorilor culturale în Republica Moldova, Chișinău, 2008, p. 129-130.
11. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002, republicat în Monitorul Oficial nr. 72-74 din 14.04.2009.
12. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24.10.2008. Publicat în Monitorul Oficial nr. 78-87 din 17.01.2009.
13. Datele statistice ale STI a MAI în perioada 2010-2020.
14. Belecciu Șt., Aportul autorităților publice la protejarea valorilor istorico-culturale. În: Protecția juridică a valorilor culturale în Republica Moldova, Chișinău, 2008, p. 60.
15. Popa V., doctorand ULIM, 2013 (https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/103-106_0.pdf).

Literatura consultată

16. Legea RM nr. 1569-XV din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice. Publicată în Monitorul Oficial nr. 185-189 din 31.12.2002.
17. Legea RM nr. 1538 din 25.02.1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat. Publicată în Monitorul Oficial nr. 66-68 din 16.07.1998.
18. Legea culturii nr. 413-XIV din 27.05.1999. Publicată în Monitorul Oficial nr. 83-86 din 05.08.1999.
19. Plenul Judecătoriei Supreme a Republicii Moldova din 06.07.1992, nr. 5 cu privire la

practica judiciară în procesele penale despre sustragerea averii proprietarului.

Acte internaționale

20. Legea României cu privire la protejarea patrimoniului cultural național mobil (nr. 182 din 25.10.2000).
21. Acord cu privire la restituirea valorilor culturale statelor de origine din 14.02.1992. (Publicat în ediția oficială „Tratate internaționale”, 1999, vol. 16, p. 42).
22. Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), a fost deschisă pentru semnare de către statele membre la 16 ianuarie 1992 la La Valetta, Malta,
23. Convenția pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat, din 14 mai 1954. Aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 597-XIV din 24 septembrie 1999. În vigoare pentru Republica Moldova din 9 martie 2000 // Publicată în ediția oficială „Tratate internaționale”, 2001, Vol. 27.
24. Convenția privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural (UNESCO, Paris, 1972). R. Moldova a aderat prin Legea nr. 1113-XV din 06.06.2002.

Despre autori

Alexandru PARENİUC,
doctor în drept, conferențiar universitar,
șef adjunct al Direcției studii și management
al calității a Academiei „Ștefan cel Mare”
a MAI al Republicii Moldova,
e-mail: alexandru.parenıuc@mai.gov.md

Andrei GHIMPU,
doctorand, Școala doctorală
„Științe penale și drept public” a Academiei
„Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova,
e-mail: andrei.ghimpu@igp.gov.md

About authors

Alexandru PARENİUC,
PhD, associate professor,
Deputy Head of the Studies and Quality
Management Department of the Academy “Ștefan
cel Mare” of the MIA of the Republic of Moldova,
e-mail: alexandru.parenıuc@mai.gov.md

Andrei GHIMPU,
PhD student, Doctoral School
“Criminal Sciences and Public Law”
of the Academy “Ștefan cel Mare”
of the MIA of the Republic of Moldova
e-mail: andrei.ghimpu@igp.gov.md